

PORADZIĆ SIĘ (67) *vb pf*

się (35), się (32).

o oraz a jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie).

inf poradzić się (14). ◇ *fut* 1 sg poradzę się (4). ◇ 3 sg poradzi się (3). ◇ 1 pl poradzimy się (1). ◇ 3 pl poradzą się (1). ◇ *praet* 1 sg m -m się poradził (1). ◇ 3 sg m poradził się (2). ◇ [3 pl m pers poradzili się.] ◇ *imp* 2 sg poradz się (3). ◇ 3 sg niech się poradzi (2). ◇ 1 pl poradzmy się (3) *BudBib*, *SkarŻyw*, *KochFr*, poradzmy się (3) *BibRadz*, *HistRzym*, *Mącz*. ◇ 2 pl poradzcie się (1) *SkarKazSej*, poradzcie się (1) *ReszPrz*, porâ(dz)cie się (1) *LibLeg*. ◇ 1 du poradzwa się (1) *Leop* 2.*Esdr* 6/7. ◇ *con* [1 sg m bym się poradził.] ◇ 3 sg m by się poradził (2). ◇ 1 pl m pers byśmy się poradzili (1). ◇ 2 pl m pers byście się poradzili (1). ◇ 3 pl m pers by się poradzili (1). ◇ *con praet* 3 sg m by się był poradził (2). ◇ *part praet act* poradziwszy się (19).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI (dwa z niżej notowanych przykładów) i XVIII w. s.v. poradzić.

1. *Zasięgnąć rady; consulere Mącz, HistAl; inquirere, quaerere PolAnt; consultare Mącz; communicare consilium JanStat [w tym: kogo, czego (43)] (46) : Oznamyamy wálfemu błogofławyęńftwu/ iż nyektorzy brácyá w fáfyedftwye nálfym nyektorá brácyá nálfę/ to yeft wyelebne bifkupy/ nyeporádzíwlfy fye was/ z ich ftopnyá zrzucáýá *KromRozm III* P3v, O3; *BibRadz* 3.*Reg* 22/5; Profzę zoftáncie thu ná noc/ áz fie iefzczę Páná porádzę tey nocy. *BielKron* 42v; poftáł do krolá Bolefłáwá profząc [...] áby kniemu przyiechał do Báberku/ obiecuiąc mu to iż ná tym fzkodowác nie będzie. Krol ná tho fłufznie fie porádził y przypráwił/ iechał do Celárzá do Báberku *BielKron* 352, 64v; *Maiores natu consulemus, Poradzimy fie ftárfzych. Mącz* 241c; A wízákże iefliby kto czemu nie rozumiał/ tedy fye może infzégó wtéy mierze mędrfzégó porádzić *Strum* Q3; wielki ksiádz porádziwfy fie *Metropolitá*/ kazał druk fpráwić/ y drukárniá zbudowác *BudNT przedm* c5v; *CzechRozm* 253v; [św. *Hieronim pisze do Damaza papieża*] Chćiałem fie ftołice Piotrowey y wiáry Apoftólfkimi wfty wyfłowioney porádzić y brác obrok duży mey. *SkarJedn* 110; wezmi Iozuego Syná Nun/ [...] y gdy co czynić będzie miał/ niech zań Eleázár káplán porádzi fie Páná [*Vulg Num* 27/21]. *SkarŻyw* 500, 225, 473; *StryjKron* 309; *CzechEp* 183; Kto grze rozumie/ może fmiele fádzić/ A kto niefwiadom/ lepyey fie porádzić. *KochSz* A2v; Nie zaráz tedy zá fłowo Boże mieycie/ choć od kogo pímo Boże wflyfzyć/ ále fie wnet kościołá poradzcie/ ktory pímo y czytác y wykłádác vmie. *ReszPrz* 12; *GórnRozm* K2; *ActReg* 10, 28; Vrzędnik czymby Pánu więcey przyiáźni mogł wczynić niż fzkody/ ma fie Páná porádzić wftnie y przez lift/ áby fáfíádá y przyiáćielá Pánu záchował. *GostGosp* 14; My tedy wezwawfy imięnia Božégó/ y porádziwfy fie ludzi mądrych/ [...] vchwalamy *SarnStat* 184; *PaxLiz* D4.*

poradzić się o co, [o kogo] (1): TAK ieft tylko ot idzie/ co zacž wždy ten ma być/ Rychłoli też: o co fie prágnie was porádzić. *PaxLiz* C; [*TomZbrudzBrul Num* 9/8].

poradzić się przez kogo (1): Ale Iozáfáth rzekł/ Y niemáfz że tu iákiego Proroká Pánfkiego/ żebyfmy fie przezeń porádzili Páná? *BibRadz* 4.*Reg* 3/11.

poradzić się o czym (1): O czym [o nazwie miasteczka do którego Lot z Sodomy uciekł] gdy fie Zydá ktorego porádzi tedy iefzczę ták tho fłowo wymáwiájące wflyfzy *Dzohár* ábo *Cohár*/ á nie *Segor*. *CzechEp* 68.

poradzić się w czym (4): Wyeżdżaiąc z Afryki/ przykazał rycerzom fwym aby wstąpili fnim w łodzi ábo w okręty/ y wiezli fie do Pharanrady wyłpu iednego aby fie thám bogá Hamoná w nieczym porádzili. *HistAl* B6; Poradz fie go [*Andrzeja Ostrowskiego*] w czym zechcełz tráfi taką klobę/ Zeć nie poydzye zá iego ráda nic ná zgubę *PaprPan* I3; *GostGosp* 8, 128.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): *KochFr* 100; [poštoycze ut consulam, quid precipiat Dominus de vobis. abym fze poradzil co pan bog fwamy każe dzałacz/ albo abym fze poradzil pana boga o wáfł *TomZbrudzBrul* Num 9/8].

W połączeniu szeregowym (1): Przeto prosym y Zadami v k m. yako nałczego przyacziela wietłzegoy starsze⁶⁰ opatrzczie dobrze y poradzczie sye dobrze y poyednacyzie abi bilo Chrzełcyanstww dobrze *LibLeg* 11/56v.

W charakterystycznych połączeniach: poradzić się bab, kogo biegłego, Boga Hamona, ludzi mądrych (a. uczonych) (2), *metropolita, mędrszego, Mistrza, Pana (Boga)* (6), *prokuratora, przełożonej, starszych, syna, Żyda; poradzić się dobrze, przez list, słusznie, ustnie; poradzić się w gospodarskiej sprawie.*

Zwroty: »poradzić się rady« (1): *POradzmy fie rády cziiéy/ Kołniérzli to v deliiey Czy deliia v kołniérzá* *KochFr* 100.

»sam siebie się poradzić« (2): *RejZwierc* 13; Muśicie pierwey to ciáło zábić/ y tę koronę zgubić/ toż dopiero nową z nowemi ftany tworzyć y budowác. Co ielli fie wam powiedzie/ lámi fie siebie poradzie. *SkarKazSej* 682b.

Szereg: »rozmówić się i poradzić się« (2): *RejZwierc* 13; Vrzędnik v rządneho Sláchćicá y v rządneho Kmiotká/ około roley y obory/ ma fie porádzku vczyć/ gdy ma čás wolny: y ma fie z nim rozmowić/ y porádzić fie go w káždy gółpodárkíey rzeczy. *GostGosp* 8.

W przen (4) : A chćecieli mię fluchać/ poradzę fie głowy/ Mogęli co przypomniać iego [*Achilla*] flotkíey mowy. *KochSat* B3v; *RejZwierc* 79; gdym fie záś Chriřtułá páná moiego vřt porádzil: ktorym vfam: wolę fie iuz przy tym wzgárdzieńłzym báwić: y ná nim cále z fercá przełřtác *CzechEpPORz* *.

W charakterystycznych połączeniach: poradzić się głowy, ust Chrystusa, wiary.

Zwrot: »rozumu się poradzić« (1): Tám Ian fwięty piřze iáko fie byłá tá bełtia zbuntowałá s fmokiem/ [...] to iuz tám y prořtak máło fie rozumu porádziwřzy co tho ieff zrozumieć może. *RejAp* BB3v.

a. Odwołać się do czyichś pism (7) :

poradzić się kogo [= czyjego tekstu], *czego* (6): Ale o tym dofyc/ co fie tknie piřm ftárych/ ktorych fie y łam/ zá tym pokázáním rzeczy/ mozełz porádzić *CzechRozm* 180, 147v; Dżiwuię fie temu/ iż X. K. nátkawřzy ták wiele w to fwoie Wędźidło oycow fwego kościolá Rzymłkiego piřm/ nie tylko Láćinnikow/ ále y Grekow/ nie porádzil fie pierwey ktorego z nich/ ábo y rozmaitych inřzych przekłádácżow nowego Teřřtámentu *CzechEp* 266; A nie wierzyli mi X. K. niechże fie Chriřtořtomá y Theofiláktá porádzi: ábo náwet przekłádu Kompluteńłkiego *CzechEp* 267, 154, 312.

poradzić się u kogo o co (1): Potymby fie teź trzebá było o wyrozumienie/ iáko Pálłmowych flów/ ták teź y Piotrá ř. [...] u kogo inřzego porádzić/ á nie ták ich nie k rzeczy przywodzić. *CzechEp* 278.

2. Naradzić się; inire consilium Vulg, PolAnt; conferre a. communicare consilium Mącz; accipere consilium, consiliari PolAnt, JanStat (16) : LibLeg 6/192; Tedy fię zebráli z ftárfzymi/ y porádziwfy fię/ wiele pieniędzy dali żołnierzom. BibRadz Matth 28/12; Communicatis consiliis videbimus quid opus facto erit, Porádziwfi fię/ obaczimy co będzie potrzeba czynić. Mącz 61d, 63d, 147d.

poradzić się z kim (5): a tam gdi sye łpani a radamy swimy poradzy przes lyfth fwoy abo przes posla panv voyewodzie odpowiedziecz dacz będzie raczil *LibLeg 11/48v; GroicPorz f2; Tedy Appollon przyfzedłzy do Thyrá y porádziwfy fię z fwemi/ Rzekł: Niedam dla siebie źiemie zágubić HistRzym 10v; BudBib 2.Par 20/21; [HistOtton 106v]. Cf poradzić się z kim o czym.*

poradzić się z kim o czym (1): othim poradzywfi łfy y łsynmy moymy Czarowyczy. y z vlani, knyazy, y łmvrzamy, y thwardą nathołmi przilłzyege vczynily *LibLeg 10/95v.*

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Przethoż poradźmy fię co mamy łtym chlebem vczynić. *HistRzym 96v; [Ale dáleko fię więcey Florenc kwápił/ áby łwą miłą Márcebillę vźrzał/ á oycem ią iey włádnym [...] poćiefzył [...]: Przeto fię wnet poradźili z Cefárzem Othonem/ [...] áby połá przed łobą wzawod do Páryzá połłáli HistOtton 106v].*

[cum inf: Y poradźili fię naprzod widźieć miáłtá Rzekie: przeto fię puścili z Brytániey widźieć Strofzбург HistFort D8v.]

Zwrot: »poradzić się (spoinie) między sobą, społecznie, wspołek« = consilium inire pariter Vulg, PolAnt (3:1:1): przyiedź/ á poradzwá fię łpołecznie. Leop 2.Esdr 6/7; BibRadz 2.Esdr 6/7; Collatis consiliis respondebimus vobis, Poradźywfi fię wełpołek damy wam odpowiedź. Mącz 122c; BudBib 2.Esdr 6/7; ácz [...] był ten łtáradawny zwyczáy/ áby Pánowie Rádni łtanu oboygá/ porádziwfy fię łpólnie między łobą/ Séym Wálny obiéránia połtánawiáli [capto invicem mutuo consilio JanStat 10] SarnStat 10.

Szereg: »poradzić się i rozmyślić« (1): NA Powod czterzy rzeczy należą/ przegłędáć niż łye wda w Práwo/ wedle náuki vczonych w Práwie. Pierwłza/ iżeby łye s przyiaćioły dobrze poradźil y rozmyłil *GroicPorz f2.*

3. Pomyśleć, zastanowić się, rozważyć; consultare, reducere calculum Mącz (3) : Reducere calculum, Porádzić fię Rozmyłlić fię. *Mącz 31c; Priusquam incipias consulto est opus, Muśyłz fię pierwey poradźić niżli poczniefz. Mącz 63d.*

poradzić się o czym (1): Wynidzmy z oyczyzny/ opuścmy rodzice y łwieckie nádzieie y zábawy: nágo zá náгим Chryłtušem podzmy/ á łzukaymy łobie wolnego ná pułzczy mieyłca. włzákże pierwey Rzym náviedzmy/ á poradźmy fię o życiu náłzym. *SkarŻyw 471.*

***** Bez wystarczającego kontekstu (2) :** In consilium adhibere. Porádzić fię. *Mącz 63c; Inire et constituere consilium, Porádzić fię. Mącz 413a.*

Synonimy: 1. popytać, rozmówić się; 3. pomyśleć.

Formacje współrdzenne cf RADZIĆ.

Cf PORADZENIE, PORADZON